

Geologian tutkimuskeskus

Ympäristöministeriö
PL 35, 00023 Valtioneuvosto
[kirjaamo.ym@gov.fi/](mailto:kirjaamo.ym@gov.fi)

Viite: VN/1660/2023 Luonnos luonnonsuojeluasetukseksi (valtioneuvoston asetus)

LAUSUNTO KOSKIEN LUONNOSTA LUONNONSUOJELUASETUKSEKSI (VALTIONEUVOSTON ASETUS)

YLEISESTI

Geologian tutkimuskeskus (GTK) kiittää mahdollisuudesta kommentoida esitysluonnosta uudeksi luonnonsuojeluasetukseksi (valtioneuvoston asetus), jonka taustana on hallitusohjelman kohdassa 3.1 Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi asetettu tavoite pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen Suomessa ja saavuttaa YK:n biodiversiteettisopimuksen tavoitteet. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi luonnonsuojelulainsäädäntöä uudistetaan arvioinnin pohjalta. Lausuntomme ytimessä on GTK:n lakisäätöisen tehtävän eli geologisen tutkimuksen ja kartoituksen mahdollisuuksien turvaaminen (laki 167/2011 ja asetus 168/2011).

Geologian tutkimuskeskus (GTK) tekee elinkeinoelämän ja yhteiskunnan kannalta tarpeellista geologian alan tutkimus- ja kehitystyötä sekä huolehtii toimialan tiedonkeruusta ja tietohuollosta. Tähän liittyy myös yhteiskunnan mineraalivarantojen huoltovarmuus, jonka merkitys on korostunut käsillä olevien kriisien aikana sekä Kiinaan keskittyneen uusiutuvan energian tuotantoteknologian ja akkuvalmistuksen vuoksi. Mineraalien ja metallien merkitys kasvaa jatkossa niiden kriittisen roolin vuoksi siirryttäessä uusiutuvan energian käyttöön. Kokonaiskäsitelmä mineraalipotentialista EU:n ja Suomen alueella tulee olemaan yhä strategisemmassa asemassa mm. EU:n komission esittämän Critical Raw Material Act-esityksen sisältämien toimenpide-ehdotusten vuoksi.

GTK:n keräämä ja taltioima geologinen tieto (geotieto) on merkittävä osa kansallista tietovarantoamme myös tulevien sukupolvien tutkimus- ja tietotarpeiden näkökulmasta. Geotieto luo pohjan raaka-aineiden kestäväälle ja strategiselle hallinnalle, siksi geologisen tutkimuksen ja kartoituksen edellytysten turvaaminen on GTK:lle tärkeää.

Malminetsintä ja esiintymien jatkokehittäminen ovat usein varsin pitkäkestoista ja merkittäviä investointeja edellyttävää toimintaa. Toimintaympäristön ennakoitavuus on

28.4.2023

keskeistä ja maastossa tapahtuvan tutkimustoiminnan pelisääntöjen on oltava selkeät. GTK toivoo, että toimintaympäristön ennakoitavuus pysyy hyvänä.

Uudistetun luonnonsuojeluasetuksen luonnoksen esityksistä GTK:n toimialaan liittyvät 5 §:ssä esitetyt suojellut luontotyypit ja uudessa 6 §:ssä esitetyt tiukasti suojellut luontotyypit, joihin sisältyy geologinen kuvaus. Osaa luontotyyppien kuvauksista on päivitetty ja tarkennettu, osa kuvauksista on asetukseen uutena lisättyjä.

GTK:n lausunnon pääkohdat

Geologisten olosuhteiden sisällyttäminen luontotyyppien kuvauksiin ja niiden, sekä niihin kohdistuvien uhkien huomioiminen olennaisena osana biologisen monimuotoisuuden turvaamista on tärkeää, mutta jää usein toteutumatta. Uuden luonnonsuojeluasetusluonnoksen osalta, GTK haluaa erityisesti mainita vanhassa luonnonsuojelulaissa suojellun luontotyypin hiekkadyynien erottamisen suojeltujen luontotyyppien rannikon metsäisiin dyneihin, ja tiukasti suojeltujen luontotyyppien rannikon avoimiin dyneihin. Yhdessä serpentiinikalliot, -kivikot ja soraikot - luontotyypin uutena lisäämisen kanssa tiukasti suojelluksi luontotyyppiä, on osoitus myös geologisen ympäristön suojelutarpeen huomioimisesta.

Uusista suojelluista luontotyypeistä merenpohjan avointen, matalien hiekka- ja sorapohjien meriajokaspohjat, ja suojaisten liejupohjien näkinpartaispohjat ja niiden esiin nostaminen edesauttaa olennaisesti myös aiemmin luonnonsuojelulain puitteissa vaillinaisemmin huomioidun meriympäristön luontotyypit ja niiden monimuotoisuuden suojelun. Näiden luontotyyppien suojelun merkitys korostuu etenkin nyt merialueiden kasvavan käytön aiheuttaman paineen alla. Lisäys vaikuttaa myös suoraan merialueilla tapahtuviin toimintoihin, luonnonsuojelulakiin viittavan Ympäristöhallinnon ruoppaus- ja läjitysoppaassa ohjeistuksen kautta.

Kalkkikivikalliot (suojellut luontotyypit, uutena lisätty) sekä **Serpentiinikalliot, -kivikot ja soraikot** (tiukasti suojellut luontotyypit, uusi) osalta GTK täydentää jo aiemmin lausumiaan luonnonsuojelulain muutoksia koskevia lausuntojaan mm. GTK/518/00.17/2021) ja GTK/691/ 00.17/2022

Asetuksen 5§ Suojellut luontotyypit/Luonnonsuojelulain 64§:ssä tarkoitetut uhanalaiset, suojellut luontotyypit

Geologisen tutkimuksen näkökulmasta on hyvä, että uhanalainen luontotyyppi 13) Kalkkikalliot on esitettyssä asetuksessa rajattu siten että suojeltu luontotyyppi on sellainen, jossa esiintyy uhanalaisia lajeja ja kasvillisuutta. Geologisia mittauksia ja tutkimuksia sekä havainnointia on mahdollista suorittaa luontotyyppiä vaarantamatta myös näillä kohteilla. Kalkkikallioiden osalta esitämme asetukseen tarkennusta ”Suojaelu koskee kalkkikallioiden maanpäällisiä osia” Kuten asetuksen 6§ 1) Serpentiinikalliot on esitetty.

28.4.2023

Kalkkikallioiden osalta GTK pyytää tarkentamaan suojellun luontotyyppien laajuutta tapauksissa, jossa kalkkikivikallion tietyistä osista havaitaan tai tunnetaan kalkinvaatija- ja kalkinsuosijalajistoa. GTK on huolissaan tilanteesta, jossa havainto uhanalaisista lajeista voi aiheuttaa rajoitteita kalkkikallioalueiden geologiselle tutkimuksille perustuen kivilajin esiintymiseen alueelle.

6§ Tiukasti suojellut luontotyypit/Luonnonsuojelulain 65§:ssä tarkoitetut uhanalaiset, tiukasti suojellut luontotyypit

Geologisen tutkimuksen näkökulmasta on hyvä, että asetuksessa on tarkennettu Serpentiinikallioiden, kivikoiden ja sorakoiden laajuutta koskemaan luontotyyppien maanpäällisiä osia ja niitä alueita, jolla esiintyy serpentiinikasvilajistoa. Alueilla voidaan suorittaa geologisia tutkimuksia, mittauksia ja havainnointia vaarantamatta tiukasti suojeltuja lajeja.

Serpentiinikalliot, -kivikot ja -soraikot osalta GTK pyytää tarkentamaan suojellun alueen rajausta tapauksissa, jossa tietyistä osista edellä mainittuja kohteita havaitaan tai tunnetaan serpentiinikasvilajistoa. Esitetystä asetuksessa määritetään 50 m:n säde yhden esiintymän määrittämiseksi. GTK esittää, että kallio- ja maaperän tutkimus- ja kartoitustoimintaa voidaan kuitenkin suorittaa esiintymän alueella, mikäli uhanalalaista serpentiinikasvilajistoa niiden esiintymiskohteissa ei vaaranneta. GTK esittää huolensa tilanteesta, mikäli koko serpentiinikallio-, -kivikko tai -soraikkoalueen tutkimus vaarantuu yksittäisen uhanalaisen havainnon vuoksi.

LOPUKSI

GTK pitää luonnonsuojeluasetuksen luonnosta hyvin valmisteltuna kokonaisuutena, jossa on huomioitu suojelutarve myös geologisen ympäristön osalta. Geodiversiteetti edesauttaa olennaisesti biologisen monimuotoisuuden turvaamista, mikä tulee jatkossakin ottaa huomioon suojelutoimien yhteydessä. GTK pyytää tarkentamaan vastuita liittyen edellä mainituissa asetuksen kohdissa mainittujen lajistojen esiintymisen selvittämisvelvollisuuksiin, mikäli tutkimustoimintaa kohdistuu suojellun luontotyyppien alueelle.

GTK haluaa asetuksen jatkovalmisteluun tuoda esiin, että mainittuja luontotyyppijä voi esiintyä alueilla joilla on mineraalipotentialia yhteiskunnan kannalta tärkeisiin mineraaleihin ja kallioperän tutkimuksen on edelleen oltava mahdollista kokonaiskuvan muodostamiseksi myös suojeltujen luontotyyppien alueella.

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu

Olli Breilin
Johtaja, operatiivinen toiminta

Jouni Pihlaja
Yksikön päällikkö

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 3 pages before this page

Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende